

Kekkosen ajan viimeinen vuosi

Kekkonen eroaa presidentin virasta lokakuussa.

Yrittäjäliikkeen järjestöjyrän Erkki Raitalan mielestä pinsetti- ja pelipolitiikan tulokset jäivät laihoiksi.

ERKKI RAITALA

– Silloin kun yrittäjäkunnalla on vahvaa, oikeutettua sanottavaa, on kaikki pantava peliin. Pinsetti- ja pelipolitiikalla mikään viesti ei mene perille eikä vaikuta, sanoo kauppias Erkki Raitala.

Erkki Raitala, Syklin Susloviksi sanottu, keskittyy tätä nykyä radio- ja TV-liikkeensä hoitoon Hyvin-käällä. Asepalvelu yrittäjäjärjestöjen johtotehtävissä on suoritettu.

Järjestöjyrän työn jälki on komeaa. Taaksepäin kelpaa katsoa.

Erkki Raitala sai henkilökohtaisen yrittäjäpalkinnon nimenomaan ansioistaan väkevänä järjestömiehenä.

Hän on niitä ihmisiä, joka uskoo ja luottaa sanan mahtiin. Yrittäjät ovat pitkään olleet siinä asemassa, että vain hyvin punnitulla puheella ja taitavalla sanan säilän heiluttelulla on yhteistä asiaa voitu viedä eteenpäin.

Erkki Raitala on toiminut yrittäjäliikkeen piirissä vuodesta 1954 lähtien.

– Radioliikkeiden liiton johtokunnassa vuoden 1985 loppuun mennessä ehdin olla 27 vuotta ja sen puheenjohtajana 22 vuotta. Syklin ja sen edeltäjän Yrittäjien keskusliiton elimissä olin niinikään vuoden 1985 loppuun, yhteensä yli 20 vuotta.

– Vuonna 1954 liityin paikalliseen yrittäjäjärjestöön ja kävin läpi kaikki pakolliset kuviot. Keskusliitossa olin lopulta varapuheenjohtajana kahteenkin otteen, yhteensä kymmenisen vuotta.

– Elämän luovuus on tullut käytetyksi järjestötyöhön. Jos energiaa oli käytetty yksistään omaan yrityk-

seen, kauppias Erkki Raitala olisi varmaankin rikas mies. Mutta korvaisiko raha järjestötyössä saadut kokemukset.

– Yhteiskunnallinen vaikuttaminen tapahtuu aina massojen tasolla, Erkki Raitala sanoo. Ne voidaan jakaa kolmeen ryhmään: joukkojen massat, omaisuusmassat ja aivomassat.

Ay-liike käyttää Raitalan mukaan joukkojen massoja, elinkeinoelämä, teollisuus, rahoitus- ja vakuutuslaitokset omaisuusmassoja. Ne joilla ei ole takanaan suuria joukkoja eikä omaisuuttakaan, joutuvat turvautumaan pelkkiin aivoihin.

Yrittäjät ovat vuosikymmenien saatossa voineet valtakysymyksissään käyttää vain aivojen voimaa. He eivät ole olleet lainkaan huonossa tai säällittävässä asemassa.

Erkki Raitala puhuu kokemuksesta:

– Jos raha ja sana ovat vastakkain, niin sellaisessa tilanteessa sana vie lopulta voiton, kunhan sanalla on oikeutuksensa.

Myös joukkovoima kaatuu, kun oikealla asialla olevien sana valtaa yleisen mielipiteen.

Klassiseksi esimerkiksi on muodostunut Radioliikkeitten liiton taistelu pisteveroa vastaan.

Ahti Karjalaisen hallitus sääti toukokuussa 1971 Lex Tallgrenina tunnetun liikevaihtoveron lisäverolain, joka tunnettiin pisteveron nimellä. Tuolla 15 prosentin verokorotuksella haluttiin kuluttajia saada siirtämään kestokulutushyödykkeiden hankintoja ja siten helpottaa maksutasetta. Lisävero koski mm. auto-

ja, radioita, televisioita ja jääkaappeja.

Pisteveron vaikutukset olisivat olleet kohtalokkaita näitä tuotteita valmistaville ja markkinoiville yrittäjille.

Yrittäjien kantoja ei kuultu. Mutta pian kuultiin. Radioliikkeitten liitto Erkki Raitalan johdolla lähti asioille.

– Katsoimme, että verohallitus oli antanut sellaiset ohjeet, jotka eivät pohjautuneet lakiin lainkaan. Teimme oikeuskanslerille kantelun, mutta se ei tuottanut tulosta. Oikeuskanslerin kanta oli, että asia ei anna aihetta enempään toimenpiteisiin.

Keskustelu ei kuitenkaan päättynyt tähän.

Yleinen mielipide sai ratkaista, mitä asiaa viedään eteenpäin ja mitä ei.

– Oli torstai, kun työpäivä päättyi liiton toimistossa kello viisi, aloin kirjoittaa. Luonnos oli syntynyt illalla kahdeksan ja yhdeksän maissa. Jatkoin yhtä päätä aamuseitsemään saakka, kunnes teksti oli hiottu mieleiseeni kuntoon.

Kauppalehden etusivun täyttävän ilmoituksen teksti oli valmis.

– Ryhdyin soittamaan muutamalle juristille, mitä saa kun sellainen teksti julkaistaan. Kaikki kehottivat yksimielisesti, että älä pane sitä lehteen.

Jokainen oli sitä mieltä, että Radioliikkeitten liitto ja Raitala saavat tuomion mm. yllytyksestä kapinaan.

Luvattiinhan tekstissä mm., että radiokauppiaskunta katsoo itsensä pakotetuksi jatkamaan hallituksen rajoitustoimenpiteiden avointa vastustamista.

Lakimiesten varoituksista huolimatta Raitala ei jarrutellut:

– Minä poika olin sitä mieltä, että julkaistaan. Marsin mainostoihmistoon, joka teki leiskat kuntoon ja niin ilmoitus oli painokunnossa.

Vaikutus oli vahva. Raitala ei saanut palloa jalkaan eikä sakkojakaan. Hallituksen housut sitä vastoin alkoivat tutista.

Yksinkertaisen selkeä ja tunnekylläinen vetoisuus oli viimeinen pisara Ahti Karjalaisen hallitukselle varsinkin kun sitä seurasi ainakin kolme televisio-ohjelmaa, muutama radio-ohjelma ja palstametreittäin lehtijuttuja.

Sosiaalidemokraatit käänsivät kelkkansa pisteveroasiassa, ja hallitus kypsyi lopullisesti. Se kaatui. Tasavallan presidentti hajoitti vielä työkyvyttömän eduskunnankin.

– Se on klassinen esimerkki siitä miten suomalaisessa yhteiskunnassa ja demokratiassa yrittäjän ääni – tässä tapauksessa itse asiassa hyvin pienen – yrittäjäryhmän ääni vaikuttaa, jos vain on kanttia ja kykyä sanoa asia niin kuin se on, Erkki Raitala sanoo.

– Lähdimme siitä, että muotoilimme asiamme siten, että jokainen tavallinen ihminen käsittäisi mistä on kysymys. Sillä tavalla kykenimme saamaan yleisen mielipiteen taaksemme poliittisia päättäjiä ja toimittajia myöten.

– Yrittäjyyden yleinen arvostus on viimeisen vuosikymmenen aikana kohentunut ilahduttavasti. Se on tuonut ihan uudenlaisen ajattelun suomalaiseen yhteiskuntaan.

Erkki Raitala katsoo, että nyt olisi oikea aika nostaa sellaista kansanliikettä, joka korostaa omavastuuisen ihmisen, yrittäjän, näkökohtia. Syntyisi arvoperusta, joka muodostaisi paremman arvomaailman kuin tämä nykyinen, jonka poliittiset puolueet ovat jo kalunneet loppuun.

Raitalan mielestä puolueet lähtevät kakun jaon ajatuksesta. Omille kannattajille halutaan mahdollisimman suuri pala. Kukaan ei loppuun saakka ajattele, kuka tuon palan hankkii. Kukaan ei mieti, mitä mikin päätös vaikuttaa niille, jotka kakkua kasvattavat.

Pienyrittäjä joutuu useimmin maksumieheksi. Yrittäjien arvostus on kuitenkin ilahduttavasti noussut. Nyt löytyy maaperää arvoille, jotka perustuvat ahkeruuteen, omavastuuisuuteen ja riskinottoon.

– Minusta yrittäjäläike olisi voinut jo aikaisemminkin ottaa tavoitteekseen uusien kansalaishyveiden määrittämisen. Niiden kunniaan nostaminen olisi aika tarpeellista.

Kokonaisen vuosituhannen ja sen merkittävimmän vuosisadan mennessä umpeen pitäisi luova ja rakentava ihminen nostaa kunniaan. Jos näyteikkunan rikkojaa edelleenkin halutaan ymmärtää, ei häntä toki saa nostaa sankariksi.